

MART 2024
SAYI-3

Örgütlenme Bülteni

“

Bir toplum cinslerden yalnız birinin yüzyılımızın gerektirdiklerini elde etmesiyle yetinirse, o toplum yarı yarıya zayıflamış olur.

Bizim toplumumuzun uğradığı başarısızlıkların sebebi kadınlarımıza karşı ihmal ve kusurun sonucudur”.

Mustafa Kemal Atatürk

”

EğitimİŞ

www.egitimis.org.tr

TEKNOFEST uygulamaları kapsamında öğretmenler proje yapmak zorunda mıdır?

Milli Eğitim Bakanlığı proje okullardan belli sayılarda proje geliştirilmesi yönünde talepte bulunmaktadır. Bu talebin yerine getirilmesi için İl ve İlçe Milli Eğitim Müdürlükleri ile okul idarecilerine yapılan baskının hem iş yükü hem de dayatma yönünden öğretmenleri zorladığına yönelik şikayetler son dönemde oldukça artış göstermiştir. Öğretmenlerin proje uygulamalarının belirlenen sayıya ulaşması için baskı altında kalması ve projelerin, yetişmediği için amaca uygunsuz üzerinde yeterince çalışılmadan tamamlanması gibi sonuçlar ortaya çıkmaktadır.

Proje; ihtiyaç duyulan konuda, üzerine politikalar geliştirilebilecek ya da uygulanabilir biçimde uygun zaman ve imkanlarda gönüllük esasına bağlı olarak yapılması gereken çalışmalara verilen isimdir. Dayatma ve zoraki belirlenmiş konularla kısıtlı zaman dilimlerinde yapılacak proje çalışmaları israftan başka bir işe yaramayacaktır. Bu nedenle proje yapma konusu tamamen gönüllülük esasına dayandırılmalı, fayda sağlayabilecek proje konuları tıpkı TÜBİTAK tarafından yapıldığı gibi komisyon tarafından değerlendirilmeli, kabul edilen projelerin gerekli zaman dilimi içinde ve yeterli finansman ile desteklenmesi sağlanmalıdır.

Öğretmenlere konuya ilişkin baskının devam etmesi halinde hem müfredatın yetiştirilmesi hem de faydalı bir projenin ortaya çıkması mümkün olmayacağı için öğretmenlerin veriminde yaşanabilecek düşüş, öğrencilerin eğitimden verim alamamasına ve önemli projelerin ortaya çıkmamasına kaynak israfına neden olacaktır. Bu nedenle öğretmenlerin proje yapma sorumluluğu olmadığı için yapılan baskıya ve proje yapma yarışına son verilmelidir.

Üniversitelerin halka açılması ve herkesin üniversitelere rahatlıkla girebilmesi kararı neye göre alınmıştır?

Üniversiteler, bilim insanlarının ve birçok işkolunda çalışabilecek bireylerin yetiştirildiği eğitim ve bilim üretim merkezleridir. Yani üniversiteler müze, ziyaret edilecek tarihi bir yapı ya da eğlence merkezi değildir.

İstanbul Üniversitesi Rektörlüğü'nün aldığı karara bağlı olarak üniversitenin halka açılmasıyla vatandaşların üniversiteye hatta amfilere girip öğrencilerin resimlerini çekebilecek kadar özgür hareket etmesi hem güvenlik sorunu hem de eğitim hakkı ihlali yaratmaktadır.

Üniversitenin eğitime devam etmesine rağmen adeta bir müze gibi halkın girebildiği, dilediği gibi gezebildiği bir aktivite alanı olmadığını, halktan önce rektörlüğün bilmesi gerekirken İstanbul Üniversitesi gibi köklü bir üniversitede bile bunun aksi gerçekleşebilmiştir. Öğrencilerin duruma itiraz etmesine rağmen rektörlüğün geri adım atmaması Türkiye'de bilimin ve eğitimin geldiği yeri açıkça ortaya koymaktadır.

İstanbul Üniversitesi öğrencilerinin Beyazıt Kampüsü önündeki eylemler ile özgür ve güvenli üniversite taleplerini dile getirmesi, üniversitenin bir ticarethane olmadığını yerli ve yabancı turist akınının bir güvenlik zafiyeti olduğunu gerici zihniyette bulunan ve kadın düşmanlığı yapan ziyaretçilerin kadın öğrenciler için bir tehdit olduğunu dile getirmesine rağmen rektörlük geri adım atmamış, sadece “Üniversitemize ziyaretler **hafta içi** 13:00-16:00 saatleri arasında tarihi ve kültürel niteliklerinden dolayı **Beyazıt yerleşkemiz bahçesini** kapsayacak şekilde gerçekleşecektir.” kararıyla okul ve amfi içine girilmesinin engelleneceği duyurmuştur. Yine öğrencilerin kullanım alanı olan bahçelerde vatandaşların özgürce dolaşmasına izin verilmiştir.

Öğrencilerin de belirtmiş olduğu üzere üniversite ne ticarethane ne de ziyaret alanıdır. Eğitim ve bilimsel üretim devam ettiği sürece bu kurumlar ziyarete açılmamalı, ticarethaneye dönüştürülmemeli ve kampüsün her köşesi öğrencilerin güvenli biçimde girip çıkabilecekleri alan olarak kalmalıdır.

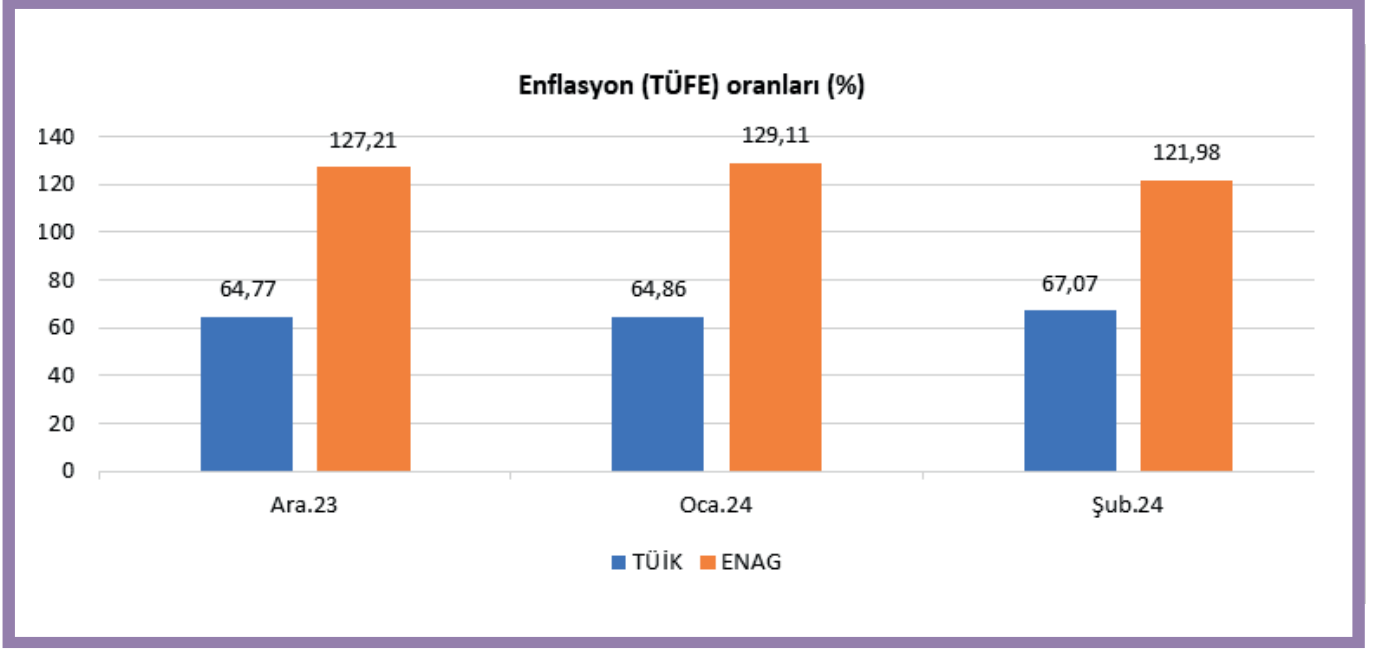
Eğitim çalışanlarının reel geliri şubat ayı enflasyonuyla birlikte nasıl değişti, açlık ve yoksulluk sınırının şubat ayındaki durumu nedir?

Memur maaşlarına yapılan %49 zammın ikinci ayı geride kalmış ve geçen sürede TÜİK rakamlarına göre enflasyon %64 oranının altına inmemiştir. TÜİK verilerine karşın, %127'nin altına inmeyen ENAG verilerine bakıldığında ise durumun vehameti daha net biçimde görülmektedir.

Sene başından itibaren kuru ve enflasyonu düşürmek için %45'e çıkarılan faizin bir çözüm olmaması ve yeni TCMB başkanı Fatih Karahan'ın kredi kartı kullanımına düzenleme (taksit sınırlaması) getirilmesi ihtimalinden söz etmesi işçi, memur ve emekli gibi sabit gelirle çalışan bireylerin eriyen maaşının yerine kullandığı kredi kartına da müdahalenin kapıda olduğunun sinyalini vermektedir. Üstelik konuya yönelik ilk adımlar atılmaya başlanmış, ilave sıkılaştırma politikaları 6 Mart 2024 tarihinde TCMB tarafından açıklanmış ve ihtiyaç kredisi ile ticari kredilerde büyüme sınırının düşürülmesine karar verilmiştir.

Mevcut maaş ile yapılan harcamanın kredi kartı desteği olmadan yüksek enflasyon ortamında geçinebilmek için yeterli olmaması açlık ve yoksulluk sınırının her ay daha fazla artması ülkede memurları, işçi ve emeklileri çalışan yoksulluğuna mahkum etmeye devam etmektedir.

TÜİK verilerine göre şubat ayı enflasyonunda yıllık artış %67,07 olarak gerçekleşmiştir. 2023 Aralık ayı ve 2024 Ocak ayı enflasyon oranları %64 düzeylerindeyken 2024 Şubat ayı için enflasyonda artış söz konusu olmuştur.

Kaynak: TÜİK ve ENAG sitelerinden edinilen verilerle oluşturulmuştur.

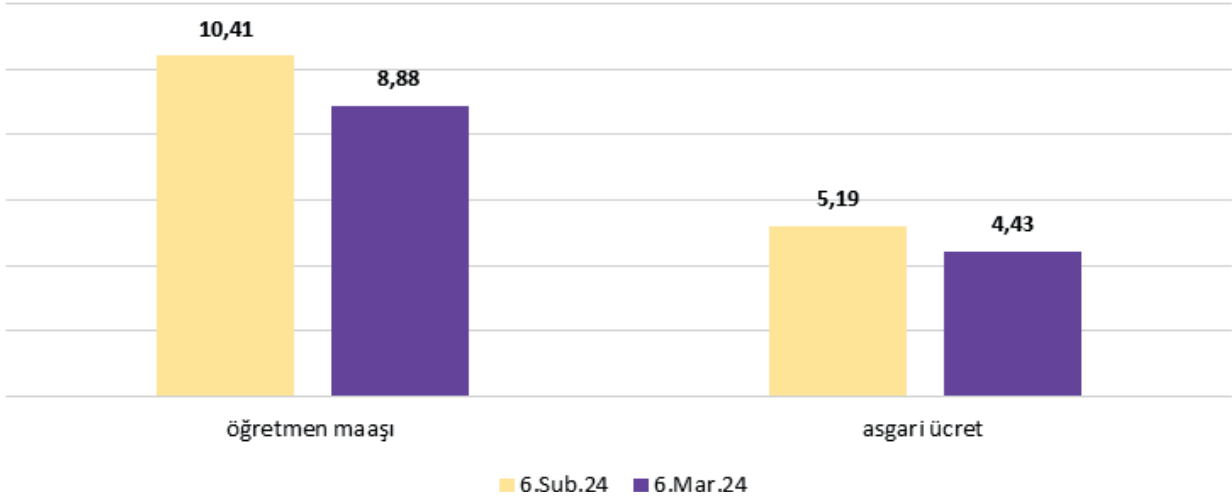
Grafikte de görüldüğü üzere ekonomide enflasyon artışları oldukça yüksek oranlarda gerçekleşmeye devam etmektedir. Bu durumun beklenen sonucu, sürekli eriyen reel gelir, artan açlık ve yoksulluk sınırıdır. 2024 yılının şubat ayında dört kişilik bir ailenin açlık sınırı 16.257 TL , yoksulluk sınırı ise 52.955 TL'ye çıkmış ve beklentilerin doğruluğunu kanıtlamıştır. Artan enflasyonun etkisiyle açlık sınırı ile asgari ücret arasında sadece 1.002 TL fark kalırken yoksulluk sınırı asgari ücretin 3 katından fazla olmuştur.

Yılda bir kere zam yapılacağına yani 17.002 TL olan asgari ücretin tekrar arttırılmayacağına söylenmesine karşılık enflasyonu düşürmeye yönelik atılan adımlardan asla karşılık bulunamadığı ve enflasyonun düşmediği görülmektedir. Öyle görünüyor ki mart ayında asgari ücret açlık sınırının da altında kalacaktır.

Asgari ücretlinin yanında bekar ve mesleğe yeni başlamış olan bir öğretmenin 34.106,81 TL gelir elde ettiği düşünülürken de durum pek parlak değildir. Açlık sınırı öğretmen maaşının yaklaşık yarısına yaklaşmış, yoksulluk sınırı ise öğretmen maaşının oldukça üstünde gerçekleşmiştir.

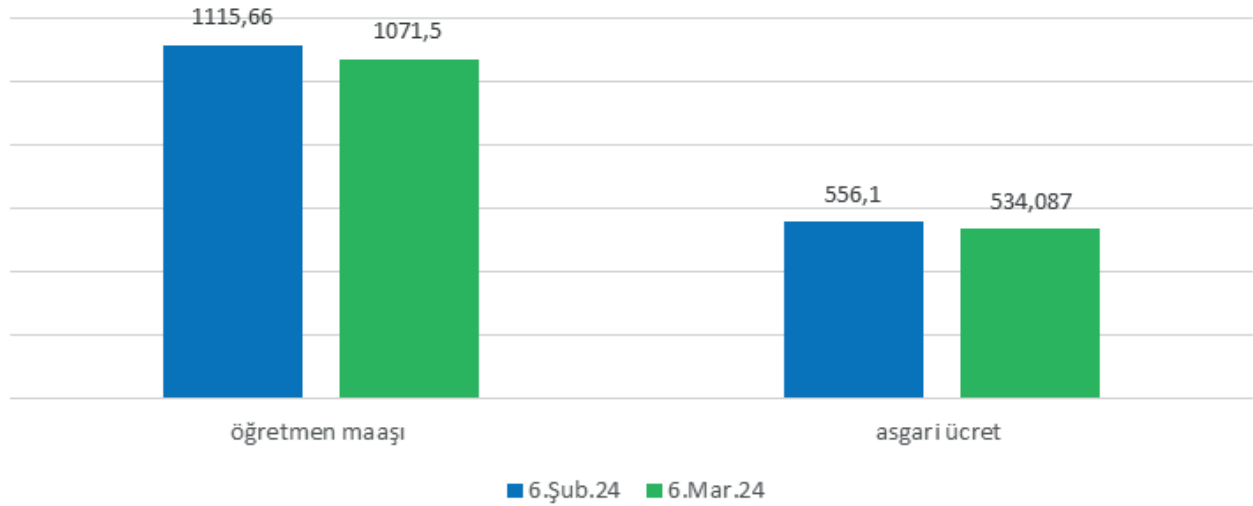
Bu gidişata göre memura %49,25 oranında, işçiye ise %49 oranında yapılan maaş-ücret artışına karşılık düşmeyen enflasyonun yılın 3. ya da 4. ayında ülkenin önemli bir bölümünü ciddi bir yoksulluğa hapsedeceğini söylemek yanlış olmayacaktır. Eriyen gelirin ve yoksulluğun sabit gelirlinin durumunu somut biçimde ortaya koymak için çeyrek altın ve dolar karşılığında gelirin durumunu karşılaştırmalı olarak analiz etmek faydalı olacaktır.

Şubat ve Mart aylarında alınabilecek çeyrek altın miktarı

Grafikte görüldüğü üzere şubat ayından mart ayına kadar geçen sürede asgari ücretlinin ve öğretmenin gelirleri ile alabilecekleri çeyrek altın miktarı azalmıştır. Başka bir ifadeyle satın alma gücü yani reel gelir düşmüştür.

Öğretmen ve asgari ücretlinin gelirinin dolar karşılığı

Şubat ayına göre mart ayında hem asgari ücret hem de öğretmen maaşı dolar kurunun 31 TL'nin üstüne çıkmasıyla erimştir. Üstelik seçim öncesi olması ve kur korumalı TL mevduatının geri ödemeleri gibi nedenlerle kura müdahale edilmesine rağmen artış görülmesi, müdahalenin azalması ya da tamamen son bulması halinde daha büyük bir artış göstereceği konusundaki ihtimalleri güçlendirmektedir.

Sonuçta 2024 yılının ikinci ayında da düşmeyen enflasyona karşılık artan açlık sınırı, yoksulluk sınırı, düşen satın alma gücü ekonomide çalışan yoksulluğunu önemli ölçüde arttırmıştır.

Meslek Liselerinde İş Sağlığı ve Güvenliği ile ilgili öğretmenlere yüklenen sorumluluk, öğretmenlerin görev tanımı içinde midir?

İş Sağlığı ve Güvenliği, çalışanların zarar görmesine neden olacak tüm durumların ve aksaklıkların engellenmesi için yapılan kontrollerin tamamıdır. Yani bu iş için özel eğitim alarak yetiştirilmiş İş Sağlığı ve Güvenliği uzmanlarının görevlendirilmesi gereklidir.

MEB, 2024 yılının şubat ayında Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği konulu genelge yayımlamış ve meslek liselerinde öğrenim gören öğrencilerin staj çalışmaları için bulunduğu atölye ve laboratuvarlarda gerekli olan İş sağlığı ve Güvenliği ile ilgili düzenleme getirmiştir. Bu düzenleme ile öğretmenlere görev tanımında yer almayan iş sağlığı ve güvenliği denetimine yönelik sorumluluklar verilmiştir.

Öğretmenlerin görev tanımıyla ilgisi bulunmayan ve öğretmenlerin hiçbir şekilde uzmanlık alanına girmeyen bu görevi yerine getirmeleri hem öğrencilerin hayatını riske atılmasına hem de öğretmenin öğrencinin velisi başta olmak üzere çoğu kişiyle sorun yaşamasına ve öğrencinin zarar görmesi halinde hukuki yaptırıma maruz kalmasına neden olacaktır.

Konuyla ilgili rahatsızlıklarını dile getiren ve bu sorumluluğu almak istemediğini belirten öğretmenlerimizin bu isteğine karşılık sendikamızın merkez yönetim kurulunun aldığı karar aşağıdaki gibidir:

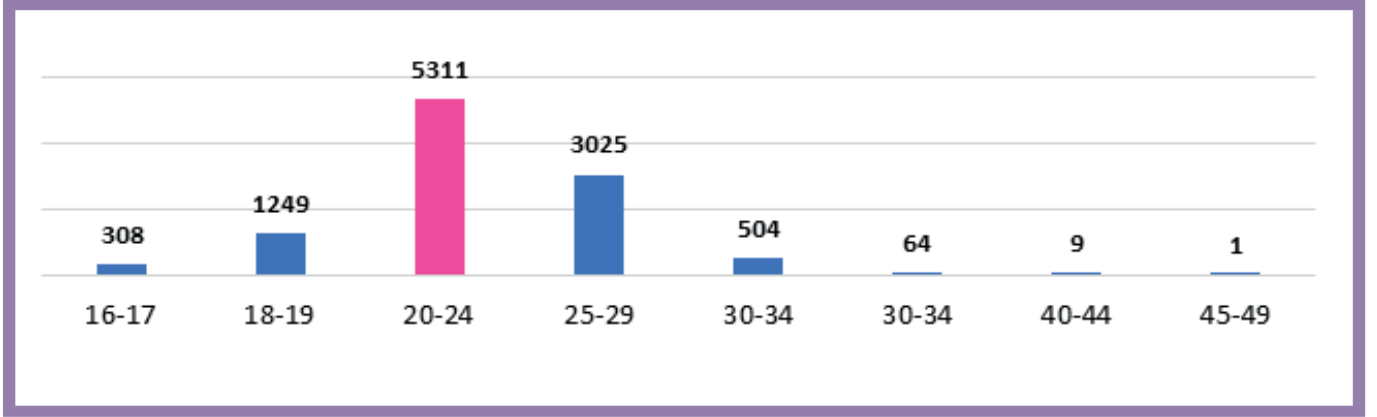
“2023/2024 eğitim öğretim yılı sonuna kadar, mesleki ve teknik ortaöğretim kurumlarında görevli koordinatör müdür yardımcıları, koordinatör öğretmenler ve alan/atölye şeflerinin, Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği Genelgesi Eki, Ek-2 Mesleki Eğitimde İş Sağlığı ve Güvenliği Kuralları metnini **imzalamamalarına ve mevcut mevzuattaki kapsamı aşan, görev tanımı dışında kalan Genelge gereği verilen denetleme görevlerini yerine** getirmemelerine karar verilmiştir”.

8 MART'IN KADIN HATTA KIZ ÇOCUKLARININ BİTMİYEN SORUNLARINA YÖNELİK FARKINDALIK YARATMA GÜNÜ OLMASINA BAĞLI OLARAK;

Kız çocuklarının erken yaşta evlendirilmesi ve eğitim hakkının elinden alınmasının Türkiye'deki yansımaları nedir?

Çocuk gelin olmaz, öğrenci olur; çocuk doğuramaz, sokakta, parkta, bahçede, özgürce oyun oynar. Çocuk olmanın gerekleri bu kadar açık olsa da ne yazık ki birçok ülkede olduğu gibi Türkiye'de de çok sayıda kız çocuğu eğitim, oyun oynama, özgürce büyüme hakkının elinden alınmasıyla bilmediği bir evde, tanımadığı birisiyle ömür boyu yaşamaya, kısa bir süre sonra da anneliğe zorlanmaktadır.

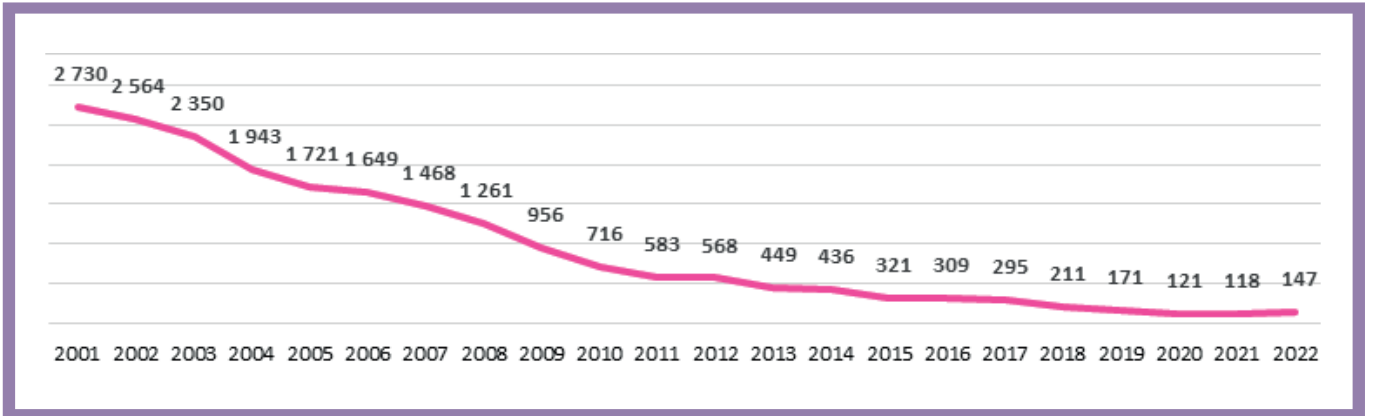
Grafik: 16-17 yaş kız çocuklarının evlendirildiği erkeklerin yaş gruplarına göre sayıları -2023

Kaynak: TÜİK verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

Grafiğe göre 16-17 yaş aralığındaki kız çocuklarının evlendirildiği erkeklerin yaş gruplarına bakıldığında resmi istatistiklere yansıdığı kadarıyla evlendirilen kız çocuk sayısının hem çok olduğu hem de 50 yaşına kadar olan erkekler ile evlendirildikleri görülmektedir. Bunun yanında haberlere yansıyan 15 yaşında Niğde'de zorla evlendirilen kız çocuğu, cemaat ve tarikatlarda 6 yaşında evlendirilen kız çocukları gibi çok sayıda örnek de Türkiye'de 15 yaş altı çocukların zorla evlendirilme anlamında azımsanmayacak sayıda olduklarını göstermektedir. Bu haberlere karşın devlet kurumlarının mücadeleci tavrı, kararlı duruşu beklenirken MEB'e bağlı bir anaokulunda çocuklara temsili kına gecesi yapılmasıyla erken yaşta evliliğe özendirici faaliyetlere yer verilmesi konunun toplumdan öte okullara kadar sirayet ettiğini ve normalleştirildiğini göstermektedir.

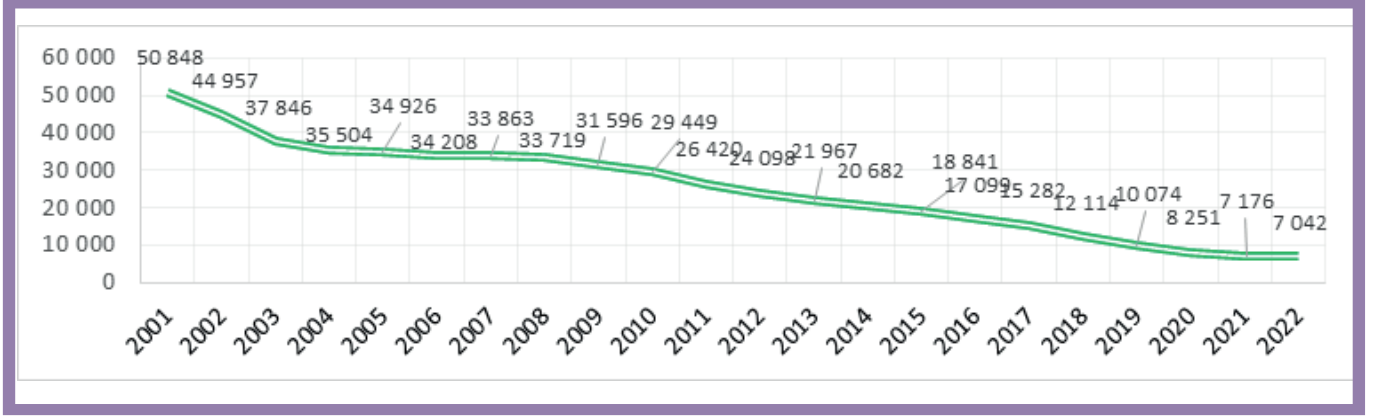
Grafik: 15 yaş altında doğum yapanların sayısı-2022

Kaynak: TÜİK verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

Grafikte, 15 yaşın altındaki çocukların doğum yapma sayıları verilmiştir. 2022 yılında 147 kız çocuğu henüz kendileri çocukken anne olmuştur. Sorumluluk almaktan uzak, bedeni henüz gelişimini tamamlamamış olan bu çocukların anneye ihtiyaç duydukları yaşta anne olmaya zorlanmaları açıkça insanlık suçudur.

Grafik: 15-17 arası yaşta doğum yapanların sayısı-2022

Kaynak: TÜİK verileri kullanılarak oluşturulmuştur.

15-17 yaş arasındaki çocukların küçük yaşta anne olma sayısı 7042 ile oldukça yüksek gerçekleşmiştir. 15 yaş altı gibi uzun bir yaş aralığını kapsamayan 15-17 yaş arası için bu kadar yüksek sayının ortaya çıkması da ayrıca dikkat çekicidir.

Zorunlu eğitimin 12 yıl olduğu Türkiye’de, kız çocuklarını evlendirmek için eğitim hayatından koparan, ya da hiç okula göndermeyen, imam nikahı ile 18 yaşından önce kendisinden yaşça büyük ya da aynı yaşlardaki erkeklerle zorla evlendirilen kız çocuklarının kendini koruma gücü yoktur. Bu nedenle ilk önce devlet kurumlarının sonra da toplumun sorumluluğu ve görevi büyüktür.

Görüldüğü üzere yetişkin kadınların yaşadığı zorluklar kız çocuklarına kadar inmekte zorbalığın, şiddetin, baskının yaş sınırının olmadığı yıllardır açıkça görülmektedir. Bunun nedeni açıkça devlet politikalarının ve yasal düzenlemelerin yetersizliğidir. Bu nedenle devlet daha etkin politikalarla sorunu çözüme kavuşturmanın yollarını bulmalı ve çocukların gerektiği gibi çocuk kalmasını sağlamalıdır.

EĞİTİM-İŞ BÜLTENİ

Eğitim İş Yayınları, Ankara
MART 2024

EĞİTİMİŞ ADINA SAHİBİ

Kadem ÖZBAY / Genel Başkan

YAYIN SORUMLUSU

İlhan YAŞAR / Genel Örgütlenme Sekreteri

RAPOR

Dr. Burcu DOĞAN / Araştırma Ve Raporlama Uzmanı

GRAFİK-TASARIM

Hakan ÇELİKARSLAN

İLETİŞİM

Ataç 2 Sokak 43/4 Kızılay-ANKARA
iletisim@egitimis.org.tr
0 312 434 12 06